

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2511/2023
13.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Зорана Хацића, председника већа, Мирјане Андријашевић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Милош Пајчин и Симо Лончар, адвокати из ..., против туженог АД „Икарус ФАО“ са седиштем у Земуну, чији је пуномоћник Раде Ђапа, адвокат из ..., ради поништаја одлука, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца и ревизији туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 29.06.2022. године, исправљеном Решењем Апелационог суда у Београду од 21.02.2023. године и ревизији тужиоца изјављеној против допунског решења Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 27.10.2022. године, у седници одржаној 13.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизија тужиоца и ревизија туженог изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 29.06.2022. године и исправљене Решењем Апелационог суда у Београду од 21.02.2023. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца изјављена против допунског решења Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 27.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 344/16 од 21.12.2016. године, исправљеним решењем тог суда П1 344/16 од 14.07.2017. године и решењем истог суда П1 344/16 од 19.01.2018. године, а које је исправљено решењем тог суда П1 344/16 од 07.06.2018. године одбачена је тужба тужиоца којом је тражио да суд поништи решење туженог број ... од 07.06.2005. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду, као неблагоприятан (став први изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад као неоснован (став други изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи одлука туженог

.../... од 27.05.2005. године о исплати отпремнине у којем се утврђује да је тужиоцу престао радни однос код туженог 27.05.2005. године, као неоснован (став трећи изреке). Одбачена је тужба тужиоца у делу у којем је тражио да суд обавезе туженог да тужиоца распореди на радно место ..., као недозвољен (став четврти изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу накнади материјалну штету у виду изгубљене зараде коју би остварио да је радио на радном месту ... за период почев од 27.05.2005. године до 02.12.2011. године у укупном износу од 1.521.841,71 динар у појединачним месечним новчаним износима ближе означеним у изреци пресуде (став пети изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да за тужиоца уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, као неоснован (став шести изреке). Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 363.750,00 динара (став седми изреке). Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка (став осми изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 29.06.2022. године, потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 344/16 од 21.12.2016. године, исправљена решењем тог суда П1 344/16 од 14.07.2017. године и решењем истог суда П1 344/16 од 19.01.2018. године, а које је исправљено решењем тог суда П1 344/16 од 07.06.2018. године у ставу другом изреке и жалба тужиоца у том делу одбијена као неоснована (став први изреке). Укинута је пресуда Трећег основног суда у Београду П1 344/16 од 21.12.2016. године, исправљена решењем тог суда П1 344/16 од 14.07.2017. године и решењем истог суда П1 344/16 од 19.01.2018. године, а које је исправљено решењем тог суда П1 344/16 од 07.06.2018. године у ставу петом и шестом изреке (став други изреке). Делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу накнади материјалну штету због изгубљене зараде коју би остварио да је радио на радном месту ..., за период почев од 27.05.2005. године до 01.12.2011. године у укупном износу од 1.330.168,90 динара у појединачним месечним новчаним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у изреци другостепене пресуде (став трећи изреке). Обавезан је тужени да тужиоцу уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд, доприносе за обавезно здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за обавезно осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање на износе зараде из претходног става изреке, према стопама важећим на дан уплате доприноса, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде (став четврти изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу накнади материјалну штету у виду изгубљене зараде коју би остварио да је радио на радном месту ... за период почев од 27.05.2005. године до 01.12.2011. године, а преко досуђеног износа у укупном износу од 1.330.168,90 динара садржаног у ставу трећем изреке ове пресуде, до траженог износа од 1.521.841,71 динар и то појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате (став пети изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се обавезе тужени да за тужиоца уплати доприносе за обавезно социјално осигурање на износе из става петог изреке ове пресуде, а према стопама важећим на дан уплате доприноса, као неоснован (став шести изреке). Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 471.750,00 динара (став седми изреке). Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од

160.450,84 динара (став седми изреке). Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован (став осми изреке). Одбачен је поднесак тужиоца од 22.12.2021. године (став девети изреке).

Допунским решењем Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 27.10.2022. године обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова првостепеног парничног поступка поред износа досуђеног ставом седмим изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 29.06.2022. године исплати износ од још 281.875,00 динара (став први изреке). Обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова другостепеног поступка поред износа досуђеног ставом осмим изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 29.06.2022. године исплати износ од 117.750,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа допунског решења (став други изреке).

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужилац и тужени су изјавили благовремене ревизије, из свих разлога предвиђених чланом 407. Закона о парничном поступку.

Против допунског решења ревизију је благовремено изјавио тужилац.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези одредбе члана 403. став 3. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23 – други закон) и утврдио да су ревизије неосноване.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је одлуком туженог број .../... од 27.05.2005. године тужиоцу, који је проглашен технолошким вишком исплаћена је отпремнина у износу од 136.750,00 динара што је 1/3 његове просечне зараде исплаћене у последња три месеца за укупан стаж од ... година и наведено је да му престаје радни однос дана 27.05.2005. године исплатом отпремнине, да има право на новчане накнаде преко Националне службе за запошљавање, као и право на социјално и здравствено осигурање. Тужени је донео решење о отказу уговора о раду (престанку радног односа) од 07.06.2005. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду 07.06.2005. године, када ће му се уплатити отпремнина у висини од 1/3 његове просечне зараде исплаћене у три месеца са навршених ... година радног стажа, да ће му се исплатити заостале зараде односно накнаде за период од 01.02. до 30.11.2003. године, као и зараде за април и мај 2005. године са образложењем да је донет Програм пословно-финансијске консолидације и Програм решавања технолошког вишка запослених, да је тужилац проглашен технолошким вишком. Решењем инспектора за рад одложено је извршење коначне одлуке број .../... од 27.05.2005. године о престанку радног односа тужиоца до доношења правоснажне одлуке и тужилац је 02.12.2010. године враћен на посао по решењу Инспекције рада и радио је до 30.11.2011. године када му је поново престао радни однос такође као технолошким вишком и исплаћена му отпремнина и против тог решења се води судски спор. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3274/18 од 27.09.2019. године ставом трећим изреке поништена је одлука

туженог број .../... од 27.05.2005. године о исплати отпремнине којом је утврђено да тужиоцу престао радни однос код туженог 27.05.2005. године и решење туженог број .../... од 07.06.2005. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду. Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке утврђено је да је вештак обрачун изгубљених зарада за спорни период вештачио у две варијанте. Према првој варијанти обрачун је извршен према коефицијенту за обрачун зараде од 2,5 до јануара 2007. године и 2,6 од јануара 2007. године, са минулим радом 0,5% по години стажа који се множи са ценом рада према коефицијенту упоредних радника од децембра 2010. године по закљученом Анексу уговора о раду од 26.11.2010. године између тужиоца и туженог и уговореној бруто основној заради у износу од 35.384,46 динара бруто. Укупна зарада према овој варијанти обрачуната за спорни период износи 1.509.102,34 динара, а доспеће зараде је последњег дана у месецу за претходни месец. Према варијанти два коефицијент за обрачун зараде тужиоцу је 2,2 који се множи са ценом рада према коефицијенту тужиоца, а од децембра 2010. године по закљученом Анексу уговора о раду број .../... од 26.11.2010. године између тужиоца и туженог и уговореној бруто основној заради у износу од 35.384,46 динара, минули рад од 0,5% по години стажа. Укупна зарада према овој варијанти обрачуна за спорни период износи 1.330.168,90 динара, а доспеће зараде је последњег дана у месецу за претходни месец. Појединачни износи зарада за сваки месец су табеларно приказани. Вештак је за периоде у којима је тужилац радио узео у обзир зараде које је примио, као и исхрану у току рада који су обрачунати за период док је тужилац радио код туженог од децембра 2010. године до децембра 2011. године.

Из овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је након одржане расправе у смислу одредбе члана 383. Закона о парничном поступку одлучио тако што је потврдио првостепену пресуду у делу у којем је одбијен тужбени захтев за враћање на рад, јер је у међувремену тужилац остварио право на старосну пензију и у преосталом непресуђеном делу укинуо првостепену пресуду и одлучио о захтеву тужиоца за накнаду штете због незаконитог отказа уговора о раду према коефицијенту зараде 2,2 по којем је тужилац примао зараду у време престанка радног односа и припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, а захтев преко досуђеног одбио.

По становишту Врховног суда другостепени суд је правилно применио материјално право.

Одредбом члана 191. став 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05) прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа на захтев запосленог одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у којем запослени није радио.

Насупрот наводима ревизије тужиоца, накнада штете из става другог наведене одредбе утврђује се у висини изгубљене зараде. Реч је о изгубљеној користи, врсти материјалне штете предвиђене чланом 155. и чланом 189. став 1. Закона о облигационим односима, под којом се подразумева добит која се могла основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Незаконитим отказом уговора о раду тужиоцу је проузрокована штета у висини изгубљене зараде, јер је то примање које је очекивано по редовном току ствари. Тужиоцу припада накнада штете у висини изгубљене зараде коју би он остварио да није било незаконитог отказа, а то је зарада коју је тужилац остваривао у време незаконитог отказа, односно зарада коју би по редовном току ствари примао да није било незаконитог отказа уговора о раду. Тужилац је остварио право на старосну пензију па правилно налази другостепени суд да захтев за враћање на рад није основан.

Неосновани су наводи ревизије туженог, да је другостепени суд требао последично одбити све тужбене захтеве тужиоца, јер је тужба тужиоца неблагоприятна, а да је другостепени суд је пропустио да одлучи о приговору туженог о неблагоприятности тужбе. Наиме, пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3274/18 од 25.09.2019. године у ставу трећем поништене су као незаконите одлуке туженог .../... од 27.05.2005. године и .../... од 07.06.2005. године. Против те пресуде ревидирао је само тужилац, па је она укинута у ставу првом и петом изреке, а у ставу трећем изреке није била предмет одлучивања у поступку по ревизији. Стога, су неосновани наводи туженог да тужиоцу не припада право на накнаду штете у смислу члана 191. став 1. Закона о раду.

Сходно изложеном нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП у вези члана 420. ЗПП, Врховни изјављеној против допунског решења Апелационог суда у Београду Гж1 3712/21 од 27.10.2022. године Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 420. став 1. ЗПП, прописано је да странке могу да изјаве ревизију против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Ставом 2. истог члана Закона, прописано је да ревизија против решења из става 1. овог члана није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правноснажне пресуде, а према ставу 6. исте одредбе у поступку поводом ревизије против решења сходно се примењују одредбе закона о ревизији против пресуде.

Наиме, када је за изјављивање ревизије меродавна вредност предмета спора, то се на основу члана 28. став 1. ЗПП, узима само вредност главног захтева, док се према ставу 2. истог члана Закона, не узимају у обзир камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка ако не чине главни захтев.

Имајући у виду да је у конкретном случају ревизија изјављена против одлуке о трошковима поступка, што у овој правној ствари не представља главни захтев, већ споредно потраживање, то Врховни суд налази да ревизија тужиоца није дозвољена.

На основу члана 413. у вези члана 420. став 6. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Зоран Хацић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**